

**ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 10. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Освітня програма:	«Маркетинг»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Спеціальність:	075 Маркетинг
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування

Рівне – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Маркетинг», галузь знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 075 Маркетинг.

Розробник: доктор економічних наук, доцент Артюшок Костянтин Андрійович

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри економіки та фінансів

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Завідувач кафедри доц. Лішук Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Маркетинг» зі спеціальності 075 Маркетинг, галузь знань 07 Управління та адміністрування першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньої програми Шимко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Голова (Демидюк С.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язковий освітній компонент	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3	Спеціальність 075 Маркетинг	1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 270	Освітня програма: Маркетинг	1-й і 2-й	1-й і 2-й
		Лекції	
		60 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		60 год.	10 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		150 год.	240 год.
		Вид контролю: залік, екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економічна теорія» є формування у здобувачів вищої освіти системного економічного мислення та цілісного уявлення про закономірності функціонування економічних систем на мікро- та макrorівнях, засвоєнні теоретичних основ економічної науки, механізмів функціонування ринку, поведінки економічних суб'єктів і державного регулювання економіки, а також розвитку навичок аналізу економічних процесів і прийняття обґрунтованих господарських та управлінських рішень в умовах обмеженості ресурсів.

Основними завданнями дисципліни «Економічна теорія» є формування у здобувачів освіти системних знань про основні категорії, закони та закономірності розвитку економічних систем, засвоєння теоретичних основ функціонування ринкової економіки, механізмів попиту і пропозиції, конкуренції та ціноутворення, опанування базових методів мікроекономічного аналізу поведінки домогосподарств, підприємств та інших економічних суб'єктів, вивчення закономірностей функціонування національної економіки, основних макроекономічних показників та інструментів державного регулювання економіки, а також розвиток навичок аналізу економічних процесів і прийняття обґрунтованих економічних та управлінських рішень.

Предмет вивчення дисципліни: економічні відносини та закономірності функціонування і розвитку економічних систем, механізми поведінки економічних суб'єктів на мікрорівні та процеси функціонування національної економіки на макrorівні, а також взаємодія ринкових механізмів і державного регулювання в умовах обмеженості ресурсів та необхідності ефективного їх використання.

Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей, ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальні (фахові) компетентності):**

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

СК6. Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності.

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

СК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

Опанувавши дисципліну «Економічна теорія» здобувачі повинні володіти такими **програмами результатами навчання:**

Р2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

Р5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Розвиток економічної думки й становлення економічної науки. Етапи формування економічної теорії як науки. Концепції різних шкіл економічної думки.

Предмет та категорійний апарат економічної науки. Соціально-економічні та організаційно-економічні відносини. Економічні категорії. Економічні закони: сутність, об'єктивний характер, механізм використання. Позитивна і нормативна економічна теорія.

Методи економічної теорії. Загальні та конкретні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії у системі навчальних дисциплін. Економічна теорія і економічна політика.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг

Виробництво матеріальних благ і послуг. Взаємозв'язок між процесом виробництва і працею. Продукт і характер праці. Товари та послуги. Засоби виробництва та предмети особистого споживання. Економічні ресурси, їх класифікація. Обмеженість ресурсів. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Виробничі можливості суспільства та результати виробництва. Суспільне відтворення. Процес виробництва та відтворення. Сутність суспільного відтворення, його види: просте і розширене відтворення. Умови відтворення та реалізації суспільного продукту при простому та розширеному відтворенні. Крива виробничих можливостей і проблема економічного вибору. Альтернативна вартість. Основні фактори виробництва. Ключові показники ефективності виробництва та суспільного відтворення.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Тема 3. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси

Економічні потреби суспільства, їх суть і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Об'єктивна і суб'єктивна корисність продукту. Економічний інтерес, його об'єкт, функція. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів. Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 16, 20, 22, 23, 33.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічні системи та закони їх розвитку

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Типи і еволюція економічних систем. Формаційний і загальноцивілізаційний підходи до типізації суспільства. Економічний устрій: суть та роль у житті суспільства. Економічний устрій і форми господарювання. Власність як економічна категорія. Структура власності та її історичні типи, види і форми. Суб'єкти власності. Об'єкти власності. Інтелектуальна власність. Відносини власності на засоби виробництва і природні ресурси. Права власності. Власність на засоби виробництва та способи поєднання факторів виробництва. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 18, 20, 22, 23, 30.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші

Основні форми суспільного господарства. Суспільне господарство. Еволюція суспільного господарства. Сутність та основні риси натурального господарства. Товарне господарство. Умови виникнення товарного виробництва. Товар і його властивості.

Економічні теорії про вартість товару. Споживча власність товару. Мінова вартість товару. Теорія трудової вартості, теорія «трьох факторів», теорія граничної корисності. Величина вартості товару. Конкретна й абстрактна праця. Залежність величини вартості товару від продуктивності праці. Проста та розвинена форми товарного виробництва.

Закон вартості та його функції. Гроші, їх походження та сутність. Функції грошей. Закон грошового обігу. Види грошей. Ціна товару та фактори, що на неї впливають. Інфляція. Антиінфляційна діяльність держави. Сучасна грошова система.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата

Капітал: процес виробництва і нагромадження. Капітал як економічна категорія. Загальна характеристика процесу перетворення грошей у капітал. Теорії про сутність капіталу. Загальна формула руху капіталу. Попит та пропозиція капіталу. Види та форми капіталу. Людський капітал. Інтелектуальний капітал. Інформаційний капітал. Виробничий капітал. Підприємницький капітал. Фінансовий капітал. Капітал і праця. Взаємозв'язок капіталу з працею. Теорії заробітної плати. Визначення вартості робочої сили. Сутність, форми та системи заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата, їх взаємозв'язок. Мінімальна заробітна плата та її критерії.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 33,34.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток

Витрати виробництва. Теорії витрат виробництва. Загальна характеристика витрат. Сучасна класифікація витрат. Суспільні витрати. Економічні й бухгалтерські витрати. Валові, середні та граничні витрати. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Сутність та функції обліку витрат. Собівартість товару та її структура. Проблеми зниження витрат.

Прибуток як головна мета діяльності підприємства. Прибуток як економічна категорія. Концепції походження прибутку. Функції та види прибутку. Норма прибутку, її розрахунок. Фактори, які впливають на норму прибутку. Міжгалузєва конкуренція та формування середньої норми прибутку. Перетворення вартості товару у ціну виробництва.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку

Ринок: сутність, види, функції. Визначення ринку. Роль і функції ринку. Характеристика системи ринків. Види ринків. Основи теорії попиту та пропозиції. Попит. Закон попиту, його графічне відображення. Пропозиція. Закон пропозиції та його графічне відображення. Нецінові фактори попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції в умовах ринкової економіки.

Ринкова рівновага. Ціна рівноваги. Ціна товару і фактори, що на неї впливають. Конкуренція та її сутність. Конкуренція та її сутність. Ринкова конкуренція. Функції та форми конкуренції. Конкуренція і монополія. Конкуренція і моделі ринків. Особливості ціноутворення на різних ринках. Особливості ринкових відносин в Україні.

Моделі ринків. Характеристика ринку досконалої конкуренції. Ринок недосконалої конкуренції: монополістична конкуренція, монополія, олігополія. Особливості ціноутворення на різних ринках. Інфраструктура ринку. Поняття інфраструктури ринку. Фактори, що впливають на інфраструктуру. Функції ринкової інфраструктури. Фондові та товарні біржі. Ринок позичкового капіталу. Фінансово-кредитні установи.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Тема 9. Домогосподарство та підприємство в системі економічних відносин

Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Загальна характеристика домогосподарств. Двоїста роль домогосподарств в економіці на сучасному етапі розвитку.

Домогосподарства як постачальники ресурсів. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження. Витрати на споживання. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сутність та основні характеристики підприємства. Основні форми підприємств. Види та функції підприємств. Капітал підприємства. Оборот капіталу підприємства. Значення прибутку в розвитку підприємства. Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці. Маркетинг та менеджмент.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента

Становлення ринку капіталів. Позичковий капітал. Сутність позичкового капіталу, його джерела та роль у розвитку економіки. Позичковий процент. Сутність кредиту та його форми. Банки, їх роль та функції. Банківський прибуток.

Торговий прибуток. Характеристика витрат обігу. Види та форми сучасної торгівлі. Товарні та фондові біржі. Цінні папери.

Аграрні відносини. Сільське господарство як галузь матеріального виробництва, специфіка аграрних відносин. Підприємництво в аграрній сфері. Рентні відносини.

Особливості функціонуванні капіталу у економіці послуг.

Література: основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32.

Змістовий модуль 2. Мікроекономіка

Тема 11. Предмет і метод мікроекономіки

Значення категорії «мікроекономіка», її предмету, об'єкту і суб'єкту. Місце мікроекономіки в системі економічних знань. Загальні та специфічні методи та основні теорії і категорії мікроекономіки.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 12. Попит, пропозиція та ринкова рівновага

Сутність поняття «попит». Індивідуальний та ринковий попит. Криву попиту. Закон попиту та його пояснення з точки зору поведінки споживача. Цінові і нецінові детермінанти попиту. Ринкова пропозиція. Крива пропозиції. Закон пропозиції. Нецінові фактори пропозиції. Еластичність пропозиції. Механізм балансування попиту і пропозиції та встановлення ринкової рівноваги. Ціна рівноваги.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 13. Еластичність і пристосування ринку

Поняття «еластичності». Еластичність попиту та її види. Еластичність пропозиції. Часові періоди і пристосування ринку. Практичне застосування теорії еластичності. Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки. Законодавче встановлення максимальної ціни. Встановлення законодавством мінімальної ціни. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 14. Теорія граничної корисності та поведінка споживача

Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення. Загальна і гранична корисність. Функція корисності. Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення. Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження. Рівновага споживача. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін. Поняття попиту на благо. Моделювання поведінки споживача.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 15. Ординалістська теорія поведінки споживача

Теорія споживчого вибору та вихідні умови аналізу поведінки споживача згідно концепції кривих байдужості. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Властивості кривих байдужості. Карта байдужості. Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення. Наслідок динаміки норми заміщення у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна пряма: рівняння і графічна побудова. Властивості бюджетної прямої. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні. Графічний вираз споживчої рівноваги. Різні випадки досягнення рівноваги: «внутрішня» і «кутова» рівновага.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 16. Моделювання поведінки споживача

Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Побудова кривої «дохід-споживання». Криві Енгеля. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінних змін. Побудова кривої «ціна-споживання». Індивідуальний та ринковий попит. Споживчий надлишок. Ефект доходу і заміщення як альтернативне пояснення для оберненої пропорційності кривої попиту. Загальний ефект від зміни ціни. Визначення ефекту заміщення і ефекту доходу у загальному ефекті від зміни ціни. Парадокс Гіффена.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 17. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва

Фірма, як суб'єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми: що виробляти, як виробляти, для чого виробляти. Фактор часу і періоди функціонування фірми: миттєвий, короткостроковий і довгостроковий. Теорія виробництва. Поняття виробничої функції. Теорія витрат виробництва і прибутків.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 18. Обмеження виробника. Виробнича функція і витрати виробництва

Виробнича функція з одним змінним фактором (скупний граничний продукт, граничний фізичний продукт, середній фізичний продукт). Стадії розвитку виробництва. Короткострокові витрати виробництва (постійні витрати, змінні витрати, витрати на одиницю продукції, середні постійні витрати, граничні витрати). Зростаюча та спадна віддача.

Двофакторна виробнича функція. Ізокванта. Заміна факторів виробництва. Ізокоста. Мінімізація довгострокових сукупних витрат. Траєкторія розвитку фірми. Мінімізація довгострокових середніх витрат. Мінімальний ефективний розмір підприємства. Бюджетне обмеження споживача.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 19. Вибір фірмою обсягу виробництва

Фірма на конкурентному ринку. Ринок досконалої конкуренції. Підходи до визначення оптимального обсягу виробництва. Загальне правило максимізації прибутку. Реакція конкурентної фірми на зміну ціни (умови прибутковості за збитковості за моделлю TRTC та MRMC). Короткострокова крива пропонування фірми і галузі. Ринкова ціна і надлишок виробника.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Тема 20. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії. Фірма на ринку монополістичної конкуренції

Монополія і конкуренція. Максимізація прибутку. Коротко- та довгострокова рівновага монополії. Модель монополії. Соціально-економічні наслідки монополії. Природна монополія. Монопольна влада та цінова дискримінація.

Особливості монополістичної конкуренції. Моделі рівноваги монополістичного конкурента. Роль диференціації продукту і реклами як інструментів нецінової конкуренції.

Література: основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32.

Змістовий модуль 3. Макроекономіка

Тема 21. Макроекономіка як наука

Предмет макроекономіки. Специфіка макроекономіки: методологічні та методичні особливості макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти і взаємозв'язки між ними. Моделі кругообігу: двосекторна модель кругообігу продуктів і доходів; заощадження, інвестиції і фінансові ринки в моделі кругообігу; модель кругообігу з включенням державного сектору; модель кругообігу для відкритої економіки; поняття «відтоків» та «ін'єкцій».

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 22. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники. Методи розрахунку ВВП (ВНП). Інші показники СНР. Взаємозв'язок між ними. Суспільний добробут. Тіньова економіка.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 23. Макроекономічна нестабільність

Цикли ділової активності. Безробіття: основні визначення та вимірювання. Інфляція. Показники інфляції. Причини та наслідки інфляції.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27.

Тема 24. Сукупний попит і сукупне пропонування (пропозиція)

Сукупний попит і його складові. Крива сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Крива довгострокової сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту і пропозиції. Неокласична модель «сукупний попит – сукупна пропозиція». Кейнсіанська модель «сукупний попит – сукупна пропозиція».

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 25. Споживання, заощадження та інвестиції

Споживання і заощадження. Функція споживання. Функція заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Кейнсіанська функція споживання. Функція заощадження Кейнса. Неокласичні функції споживання та заощадження.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 26. Сукупні видатки і ВВП

Сукупні видатки та їхні складові. Рівноважний ВВП. Методи визначення рівноважного ВВП. Зміна сукупних видатків і рівноважний ВВП. Ефект мультиплікатора. Ефект акселератора.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 27. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль та місце держави у ринковій економіці. Економічні функції держави. Форми державного регулювання економіки.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 28. Фіскальна та монетарна політика держави

Поняття фіскальної (бюджетно-податкової) політики. Політика державних видатків. Податкова політика. Дефіцит бюджету і державний борг.

Грошовий ринок та його характеристика. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика держави: поняття, види та інструменти. Передатний механізм монетарної політики. Антиінфляційна монетарна політика.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 29. Ринок праці та соціальна політика

Ринок праці. Державна політика зайнятості. Соціальні стандарти та проблема нерівності доходів населення. Соціальна політика держави: напрями і проблеми.

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 30. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Економічне зростання

Міжнародні економічні відносини. Платіжний баланс. Валютний ринок і валютні курси. Механізм зовнішньоекономічної політики. Варіанти макроекономічної політики для досягнення внутрішньоекономічної і зовнішньоекономічної рівноваги.

Економічне зростання і способи його вимірювання. Типи економічного зростання. НТП як фактор економічного зростання. Моделі економічного зростання (Домара, Харрода, Солоу).

Література: основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	с.р.		л	п	лаб.	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії (1-ий семестр)										
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 3. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічні системи та закони їх розвитку	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Тема 9. Домогосподарство та підприємство в системі економічних відносин	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Усього за ЗМ 1	90	20	20	-	50	90	6	4	-	80
Разом за 1-ий семестр	90	20	20	-	50	90	6	4	-	80
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка (2-ий семестр)										
Тема 11. Предмет і метод мікроекономіки	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 12. Попит, пропозиція та ринкова рівновага	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 13. Еластичність і пристосування ринку	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 14. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 15. Ординалістська теорія поведінки споживача	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 16. Моделювання поведінки споживача	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 17. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 18. Обмеження виробника. Виробнича функція і витрати виробництва	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Тема 19. Вибір фірмою обсягу виробництва	9	2	2	-	5	9		1	-	8

Тема 20. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії. Фірма на ринку монополістичної конкуренції	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Усього за ЗМ 2	90	20	20	-	50	90	7	3		80
Змістовий модуль 3. Макроекономіка (2-ий семестр)										
Тема 21. Макроекономіка як наука	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 22. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 23. Макроекономічна нестабільність	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 24. Сукупний попит і сукупне пропонування (пропозиція)	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 25. Споживання, заощадження та інвестиції	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 26. Сукупні видатки і ВВП	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 27. Держава в системі макроекономічного регулювання	9	2	2	-	5	9	1		-	8
Тема 28. Фіскальна та монетарна політика держави	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Тема 29. Ринок праці та соціальна політика	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Тема 30. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Економічне зростання	9	2	2	-	5	9		1	-	8
Усього за ЗМ 3	90	20	20	-	50	90	7	3		80
Разом за 2-ий семестр	180	40	40	-	100	180	14	6		160
Усього годин	270	60	60	-	150	270	20	10	-	240

5. Теми практичних занять

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії (1-ий семестр)		
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	2	
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг	2	
Тема 3. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	2	
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічні системи та закони їх розвитку	2	
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	2	-
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	2	-
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	2	1
Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	2	1
Тема 9. Домогосподарство та підприємство в системі економічних відносин	2	1
Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	2	1
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка (2-ий семестр)		
Тема 11. Предмет і метод мікроекономіки	2	-

Тема 12. Попит, пропозиція та ринкова рівновага	2	-
Тема 13. Еластичність і пристосування ринку	2	-
Тема 14. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	2	-
Тема 15. Ординалістська теорія поведінки споживача	2	-
Тема 16. Моделювання поведінки споживача	2	-
Тема 17. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва	2	-
Тема 18. Обмеження виробника. Виробнича функція і витрати виробництва	2	1
Тема 19. Вибір фірмою обсягу виробництва	2	1
Тема 20. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії. Фірма на ринку монополістичної конкуренції	2	1
Змістовий модуль 3. Макроекономіка (2-ий семестр)		
Тема 21. Макроекономіка як наука	2	-
Тема 22. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2	-
Тема 23. Макроекономічна нестабільність	2	-
Тема 24. Сукупний попит і сукупне пропонування (пропозиція)	2	-
Тема 25. Споживання, заощадження та інвестиції	2	-
Тема 26. Сукупні видатки і ВВП	2	-
Тема 27. Держава в системі макроекономічного регулювання	2	-
Тема 28. Фіскальна та монетарна політика держави	2	1
Тема 29. Ринок праці та соціальна політика	2	1
Тема 30. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Економічне зростання	2	1
Усього годин	60	10

6. Самостійна робота

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії (1-ий семестр)		
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	5	8
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг	5	8
Тема 3. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	5	8
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічні системи та закони їх розвитку	5	8
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	5	8
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	5	8
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	5	8
Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	5	8
Тема 9. Домогосподарство та підприємство в системі економічних відносин	5	8
Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	5	8
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка (2-ий семестр)		

Тема 11. Предмет і метод мікроекономіки	5	8
Тема 12. Попит, пропозиція та ринкова рівновага	5	8
Тема 13. Еластичність і пристосування ринку	5	8
Тема 14. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	5	8
Тема 15. Ординалістська теорія поведінки споживача	5	8
Тема 16. Моделювання поведінки споживача	5	8
Тема 17. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва	5	8
Тема 18. Обмеження виробника. Виробнича функція і витрати виробництва	5	8
Тема 19. Вибір фірмою обсягу виробництва	5	8
Тема 20. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії. Фірма на ринку монополістичної конкуренції	5	8
Змістовий модуль 3. Макроекономіка (2-ий семестр)		
Тема 21. Макроекономіка як наука	5	8
Тема 22. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	5	8
Тема 23. Макроекономічна нестабільність	5	8
Тема 24. Сукупний попит і сукупне пропонування (пропозиція)	5	8
Тема 25. Споживання, заощадження та інвестиції	5	8
Тема 26. Сукупні видатки і ВВП	5	8
Тема 27. Держава в системі макроекономічного регулювання	5	8
Тема 28. Фіскальна та монетарна політика держави	5	8
Тема 29. Ринок праці та соціальна політика	5	8
Тема 30. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Економічне зростання	5	8
Усього годин	150	240

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для опрацювання тем дисципліни	Форма контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основи цифрового маркетингу				
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	Опитування, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6
Тема 3. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 16, 20, 22, 23, 33</i>	6
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічні системи та закони їх розвитку	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 18, 20, 22, 23, 30</i>	6
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 33,34</i>	6
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6
Тема 8. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	Опитування, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6
Тема 9. Домогосподарство та підприємство в системі економічних відносин	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6
Тема 10. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 4, 5, 7, 8, 15; допоміжна: 20, 22, 23, 30,32</i>	6
Разом за 1-ий семестр				60
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка (2-ий семестр)				
Тема 11. Предмет і метод мікроекономіки	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	Опитування, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 12. Попит, пропозиція та ринкова рівновага	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 13. Еластичність і пристосування ринку	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 14. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 15. Ординалістська теорія поведінки споживача	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 16. Моделювання поведінки споживача	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 17. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 18. Обмеження виробника. Виробнича функція і витрати виробництва	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Тема 19. Вибір фірмою обсягу виробництва	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3

Тема 20. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії. Фірма на ринку монополістичної конкуренції	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14; допоміжна: 21, 22, 29, 30, 32</i>	3
Змістовий модуль 3. Макроекономіка (2-ий семестр)				
Тема 21. Макроекономіка як наука	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	Опитування, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 22. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 23. Макроекономічна нестабільність	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27</i>	3
Тема 24. Сукупний попит і сукупне пропонування (пропозиція)	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 25. Споживання, заощадження та інвестиції	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 26. Сукупні видатки і ВВП	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 27. Держава в системі макроекономічного регулювання	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 28. Фіскальна та монетарна політика держави	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 29. Ринок праці та соціальна політика	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Тема 30. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Економічне зростання	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних та тестових завдань	Експрес опитування, перевірка виконаних практичних завдань, тестування	<i>основна: 1, 9, 10, 12; допоміжна: 17, 19, 22, 25, 26, 27, 28, 31</i>	3
Разом за 2-ий семестр				60

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання сприяють кращому засвоєнню здобувачами матеріалу з навчальної дисципліни «Економічна теорія» та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Підготовка доповідей або презентацій як форма індивідуальної роботи навчальної дисципліни передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Оцінка доповіді або презентації враховує ступінь розкриття теми, обсяг використаної літератури, змістовність викладення фактів, рівень самостійності міркувань. Важливо, щоб доповідь або презентація були виконані відповідно до теми та повністю розкривали проблему дослідження.

Теми індивідуальних завдань

1. Основні напрямки сучасної економічної теорії.
2. Предмет економічної теорії.
3. Економічні закони та їх використання.
4. Безмежність потреб та обмеженість ресурсів.
5. Фактори виробництва та зміни у факторах виробництва в процесі розвитку суспільства.
6. НТП та його вплив на суспільне виробництво.
7. Ефективність виробництва і шляхи її підвищення.
8. Власність та її місце в системі економічних відносин.
9. Реформування відносин власності в умовах переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки.
10. Економічна система, її структура та типи.
11. Соціалістична економічна система та її особливості.
12. Ринкова трансформація економіки.
13. Періодизації соціально-економічного розвитку.
14. Сталий розвиток та його складові.
15. Постіндустріальне суспільство.
16. Проблеми економічного зростання України.
17. Теорії вартості.
18. Походження грошей та їх сучасні види.
19. Особливості інфляції в сучасній економіці України.
20. Ринкова економіка: особливості механізму, переваги та недоліки.
21. Ринкові реформи в економіці України.
22. Інфраструктура ринку і проблеми її розвитку в економіці України.
23. Монополія та антимонопольна діяльність держави.
24. Оборот капіталу.
25. Прибуток та теорії прибутку.
26. Підприємництво та його роль.
27. Ціна, її сутність, функції та фактори, що визначають.
28. Менеджмент та його функції.
29. Маркетинг та його значення у функціонуванні підприємств.
30. Сучасні форми і системи заробітної плати.
31. Товарна біржа: її призначення та механізм функціонування.
32. Кредит, його функції та форми. Банківська система України.
33. Основні види цінних паперів. Фондова біржа та її роль у функціонуванні економіки.
34. Рента та її види. Оцінка вартості землі.
35. Реформування земельних відносин в економіці України.
36. Господарський механізм змішаної економіки ринкового типу.
37. Економічні теорії про державне регулювання ринкової економіки.
38. Суспільні товари та особливості їх відтворення.
39. Екстерналії та їх регулювання державою.
40. Економічні аспекти глобальних проблем
41. Наукові підходи до теорії поведінки споживача: минуле та сучасне.
42. Наукові підходи до теорії поведінки монополіста та монополістичного конкурента: минуле та сучасне.
43. Наукові підходи до теорії поведінки олігополіста: минуле та сучасне.
44. Раціональна поведінка: теорія та практичний досвід.
45. Особливості стратегій взаємодії фірм-олігополістів за кордоном
46. Особливості стратегій взаємодії фірм-олігополістів в Україні.
47. Цінова дискримінація: закордонний та вітчизняний досвід

48. Змова та захист галузі від неявної змови: теорія, закордонний та вітчизняний досвід
49. Особливості захисту галузі від входження нових конкурентів: теорія, вітчизняний та закордонний досвід
50. Ризик в мікроекономіці
51. Реакція попиту на зміну доходу: теоретичні підходи та практика
52. Економічна ефективність та соціальна справедливість – антагонізм чи синергізм.
53. Антимонопольна політика в Україні.
54. Антимонопольна політика в європейських країнах.
55. Антимонопольна політика у США та інших неєвропейських країнах.
56. Зовнішні та внутрішні ефекти у мікроекономіці.
57. Особливості функціонування природних монополій в Україні.
58. Особливості функціонування природних монополій за кордоном.
59. Ринок праці : теорія, вітчизняний та закордонний досвід.
60. Ринок капіталу: теорія, вітчизняний та закордонний досвід.
61. Ринок людського капіталу: теорія, вітчизняний та закордонний досвід.
62. Ринок землі: теорія, вітчизняний та закордонний досвід.
63. Антимонопольна політика в Україні.
64. Природні монополії та їх регулювання в Україні.
65. Монопсонія та її влада на ринку.
66. Монопольна влада та регулювання монополії.
67. Рівновага на ринку монополістичної конкуренції.
68. Нецінова конкуренція.
69. Попит на фактори виробництва.
70. Попит та пропозиція на ринку праці.
71. Теоретико-методологічні основи макроекономіки як науки.
72. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія у національній економіці.
73. Моделі кругообігу продуктів і доходів у сучасній економічній системі.
74. Роль фінансових ринків у моделі макроекономічного кругообігу.
75. Система національних рахунків як інструмент макроекономічного аналізу.
76. Валовий внутрішній продукт та основні методи його обчислення.
77. Макроекономічні показники оцінювання економічного розвитку та суспільного добробуту.
78. Тіньова економіка та її вплив на макроекономічні процеси.
79. Економічні цикли: сутність, причини та основні фази розвитку.
80. Безробіття як прояв макроекономічної нестабільності: причини та соціально-економічні наслідки.
81. Інфляція: економічна природа, причини виникнення та наслідки для економіки.
82. Антиінфляційна політика держави в умовах сучасної економіки.
83. Сукупний попит: сутність, структура та фактори формування.
84. Сукупна пропозиція та її роль у досягненні макроекономічної рівноваги.
85. Неокласична та кейнсіанська моделі макроекономічної рівноваги.
86. Споживання та заощадження у системі макроекономічних відносин.
87. Інвестиції як ключовий фактор економічного розвитку.
88. Сукупні видатки та їх роль у формуванні макроекономічної рівноваги.
89. Рівноважний обсяг виробництва та механізми його визначення.
90. Мультиплікатор інвестицій та його роль у зростанні національного доходу.
91. Економічна роль держави у регулюванні ринкової економіки.
92. Основні форми та інструменти державного регулювання економіки.
93. Фіскальна політика держави та її вплив на макроекономічну стабільність.
94. Дефіцит державного бюджету та державний борг у сучасній економіці.
- 95.

96. Грошовий ринок та механізм формування попиту і пропозиції грошей.
97. Монетарна політика держави та її інструменти впливу на економіку.
98. Ринок праці та механізми державного регулювання зайнятості.
99. Соціальна політика держави та проблеми нерівності доходів населення.
100. Зовнішньоекономічні відносини та їх роль у розвитку національної економіки.
101. Економічне зростання: фактори, типи та основні моделі економічного розвитку.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Економічна теорія» застосовуються наступні методи навчання:

- словесні методи навчання, пояснювально-ілюстративний метод із використанням мультимедійних презентацій під час викладу лекційного матеріалу;
- бесіда з елементами дискусії, ситуативний підхід, бесіда за «круглим столом», «питання-відповідь»;
- проблемно-пошуковий та евристичний (диспут) методи навчання;
- дослідницький метод під час виконання самостійної роботи;
- практичні методи навчання: вправи, задачі, кейси, есе тощо;
- наочні методи навчання: демонстрація, ілюстрація, презентація, навчальні відео, використання Jamboard, відеолекції.

9. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Економічна теорія» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів, експрес-контролю, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань тощо;
- контроль самостійної роботи, представлення презентацій;
- індивідуальне та фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- усний та тестовий підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти

1. Предмет і функції економічної теорії.
2. Економічні закони. Економічні категорії.
3. Основні методи пізнання соціально-економічних процесів.
4. Процес виробництва і виробничі можливості суспільства.
5. Продукт виробництва. Зміст і характер праці.
6. Економічні потреби та економічні інтереси: суть, види й взаємодія.
7. Суть і класифікація економічних систем.
8. Суспільно-економічна формація, сутність та еволюція.
9. Власність як економічна категорія.
10. Характеристика натурального і товарного виробництва.
11. Товар і його властивості. Теорії вартості.
12. Суть, еволюція, функції і типи грошей.
13. Закони грошового обігу. Інфляція.
14. Капітал як економічна категорія. Кругообіг капіталу.

15. Суть, форми й системи заробітної плати.
  16. Витрати виробництва, їх суть і види.
  17. Суть і структура прибутку. Норма прибутку.
  18. Ринок: суть, функції та умови формування. Класифікація ринків.
  19. Закон попиту. Закон пропозиції. Ринкова рівновага.
  20. Земельна рента та її види.
  21. Конкуренція як ключова складова ринкового механізму.
  22. Реальний і фіктивний капітал.
  23. Особливості функціонування капіталу у сфері торгівлі.
  24. Особливості підприємництва в аграрній сфері економіки.
  25. Особливості функціонування капіталу у кредитній сфері.
  26. Валовий дохід і прибуток як кількісні характеристики діяльності підприємств.
  27. Підприємство як головна виробнича ланка економіки.
  28. Маркетинг у сучасній діяльності підприємств.
  29. Менеджмент у сучасній діяльності підприємств.
  30. Економічне зростання і економічний розвиток.
  31. Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору.
  32. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії.
  33. Ринок, його роль і функції.
  34. Конкуренція та її види.
  35. Класифікації ринків в залежності від об'єктів ринкових угод і відповідності діючому законодавству. Ринкова кон'юнктура.
  36. Класифікація ринків в залежності від його територіальних масштабів.
- Інфраструктура ринку.
37. Попит, закон попиту. Крива попиту.
  38. Попит, нецінові детермінанти попиту.
  39. Пропозиція, закон пропозиції. Крива пропозиції.
  40. Пропозиція, нецінові детермінанти пропозиції.
  41. Ринкова рівновага та механізм її встановлення.
  42. Цінова еластичність попиту.
  43. Еластичність попиту відносно доходу. Перехресна еластичність попиту
  44. Цінова еластичність пропозиції.
  45. Фактор часу у функціонуванні фірми.
  46. Потреби, класифікації видів потреб, тенденції розвитку потреб.
  47. Блага та їх класифікації.
  48. Кардиналістський підхід у визначенні споживацьких переваг.
  49. Корисність блага, теорія граничної корисності.
  50. Ординалістський підхід у визначенні споживацьких переваг.
  51. Криві байдужості споживача.
  52. Бюджетні обмеження і можливості споживача.
  53. Фактори виробництва та їх класифікація.
  54. Фірма як суб'єкт ринкової економіки та види фірм за формами власності.
  55. Виробництво. Виробнича функція.
  56. Ефект масштабу виробництва та його види.
  57. Рівновага виробника з позиції рівності зваженої граничної продуктивності факторів виробництва.
  58. Характерні риси ринку досконалої конкуренції. Рівновага фірми.
  59. Ринок монополістичної конкуренції.
  60. Ринок чистої монополії.
  61. Предмет макроекономіки та її місце в системі економічних наук.
  62. Методологічні та методичні особливості макроекономічного аналізу.
  63. Основні макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія в економічній системі.

64. Модель кругообігу продуктів і доходів у національній економіці.
65. Сутність та структура системи національних рахунків (СНР).
66. Основні макроекономічні показники та їх значення для аналізу економічного розвитку.
67. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту (ВВП).
68. Взаємозв'язок основних показників системи національних рахунків.
69. Сутність та фази економічного циклу.
70. Безробіття: економічна сутність, основні види та показники вимірювання.
71. Інфляція: сутність, показники вимірювання, причини та наслідки.
72. Сутність сукупного попиту та його основні складові.
73. Сукупна пропозиція та фактори, що визначають її обсяг.
74. Макроекономічна рівновага в моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція».
75. Основні положення кейнсіанської та неокласичної моделей сукупного попиту і сукупної пропозиції.
76. Споживання та заощадження в системі макроекономічних відносин.
77. Функції споживання і заощадження та фактори, що їх визначають.
78. Гранична схильність до споживання та заощадження.
79. Інвестиції та їх роль у забезпеченні макроекономічної рівноваги.
80. Сукупні видатки та їх структура.
81. Рівноважний обсяг виробництва (рівноважний ВВП) та методи його визначення.
82. Мультиплікатор інвестицій та його вплив на зміну обсягу національного виробництва.
83. Ефект акселератора та його значення у макроекономічному аналізі.
84. Роль держави в системі макроекономічного регулювання.
85. Основні економічні функції держави в умовах ринкової економіки.
86. Сутність і інструменти фіскальної (бюджетно-податкової) політики.
87. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і державний борг.
88. Грошовий ринок: попит на гроші, пропозиція грошей та рівновага на грошовому ринку.
89. Монетарна політика держави: сутність, основні інструменти та механізм впливу на економіку.
90. Економічне зростання: сутність, типи, фактори та основні моделі економічного зростання.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота											
Змістовий модуль 1 (I семестр)										Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	залік	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

Поточне тестування та самостійна робота																						
Змістовий модуль 2 (II семестр)										Змістовий модуль 3 (II семестр)										Підс. контроль	Сума	
T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	T28	T29	T30	екзамен		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	40	100

T1, T2 ... T30 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен	залік
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно	зараховано
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре	
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві		
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок		
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

12. Методичне забезпечення

1. Посібники.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).

3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети контрольних завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

13. Рекомендована література

Основна:

1. Аналітична економія : макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2013. – 615 с. URL: https://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/panchyshun.pdf
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. – 1 кн.: Вступ до аналітичної економії. Мікроекономіка / За ред.. С. Панчишина і П. Островерха. 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – 723 с.
3. Базилінська О.Я. Мікроекономіка : навч. посіб. / О.Я. Базилінська. О.В. Мініна. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. – 352 с.
4. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688 с. URL: <https://surl.li/mmiber>
5. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка : теорія і практика : підручник / З.І. Галушка, Г.М. Поченчук. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2020. 250 с. URL: <https://surl.li/drpmgz>
6. Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Гадак Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с. URL: <https://surl.li/gpihte>
7. Економічна теорія : навч. посіб. / Г.М. Пилипенко, Ю.І. Пилипенко; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 196 с. URL: <https://surl.li/nmfxttd>
8. Економічна теорія. Політекономія : підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – Київ : Знання-Прес, 2007. – 719 с. URL: <https://surl.li/lixupk>
9. Макаренко М.І. Макроекономіка : підручник / М.І. Макаренко, Т.О. Семененко, Ю.М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с. URL: <https://surl.li/mowtkd>
10. Макконелл К., Брю С. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Частина 1. Макроекономіка. 13-те вид. / Пер. з англ. – Львів: Просвіта, 1997.
11. Макконелл К., Брю С. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Частина 2. Мікроекономіка. 13-те вид. / Пер. з англ. – Львів: Просвіта, 1999.
12. Макро- та мікроекономіка: навч. посіб. для студ. усіх спец. першого (бакалаврського) рівня / М.С. Бріль, О.М. Кліменко, А.В. Литвиненко [та ін.] ; за заг. ред. М.А. Мащенко ; Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 213 с. – URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27811>
13. Мікроекономіка : навч. посіб. / Н.М. Каменева, М.В. Косич, О.Ю. Александрова та ін. – Харків : УкрДУЗТ, 2022. – 305 с.
14. Мікроекономіка : підручник / За заг. ред. А.І. Ігнатюк. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с.
15. Політична економія: навч. посіб. / М.С. Бріль, О.М. Кліменко, І.Ф. Лісна та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. – 279 с/ URL: <https://surl.li/nybtzc>

Допоміжна:

16. Артюшок К.А., Гончаров Ю.В., Артюшок В.С., Ліщук Н.В., Онофрійчук О.П., Шпотюк А.М. Адаптація системи управління еколого-економічними відносинами до умов інноваційної економіки: монографія. Рівне: Ю. Кукса, 2025. 490 с. URL: <https://zenodo.org/records/17201728>
17. Артюшок К.А., Романов А.Д., Харченко Т.В. Сучасні логістичні технології як драйвер економічного зростання регіонів. Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»): журнал. 2025. № 5(15) 2025. С. 1094-1104. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/view/358/460>
18. Артюшок, К., Верстяк, А., Кравчук, П., Дорофеев, О., Польова, О., & Капеліста, І. (2023). Інституційне забезпечення у відносинах власності на природні ресурси: державна еколого-економічна політика та децентралізація. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(53), 376-391. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4233>
19. Базилевич В.Д. Макроекономіка: Підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик; за ред. В. Д. Базилевича. – 4-є вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 743с.
20. Вступ до економічної теорії: Підручник. – Вид. третє, доповнене / [З. Ватаманюк, С. Панчишин, С. Кудин та ін.]; за ред. З. Ватаманюка. – Львів: –Новий Світ – 2000, 2007. – 504 с.
21. Гронтковська Г. К. Мікроекономіка. Практикум. / Гронтковська Г. К. Косік А. Ф. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 418 с.
22. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка: Навч. посібник / [З.Г. Ватаманюк, О.З. Ватаманюк, Н.І. Гнатюк та ін.]; за ред. О.З. Ватаманюка. – Львів: Інтелект-Захід, 2011. – 540с.
23. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посібник [О. Ватаманюк, Є. Майовець, М. Стирський та ін.]; за ред. О. З. Ватаманюка. – Львів: Інтелект-захід, 2010. – 374с.
24. Кабанова О., Майданюк С., Артюшок К. Аналіз впливу глобальних макроекономічних і геополітичних ризиків на структуру інвестиційного портфеля. Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»): журнал. 2025. № 5(15) 2025. С. 1094-1104. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/view/358/460>
25. Кібік О.М., Редіна Є.В., Хаймінова Ю.В., Котлубай В.О., Примаченко І.Ф., Калмикова Н.Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум. Одеса, 2021. 77 с.
26. Макроекономіка : підручник / В.Д. Базилевич [та ін.]; ред. В. Д. Базилевич. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2016. – 743 с.
27. Макроекономіка: базовий курс / [І.Й. Малий, І.Ф. Радіонова, Т.Ф. Куценко та ін.]. – Київ: КНЕУ, 2016. – 254с.
28. Панчишин С.М. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка» / Вид. 10-е, перероб. та доп. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – с. 118.
29. Попов О.Є. Мікроекономіка : навчально-практичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О. Є. Попов, І. М. Колесніченко, А. В. Литвиненко. Харків : ХНЕУ, 2013. 335 с.
30. *Economics* / Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. — 19th ed. – New York: McGraw-Hill Education, 2010. – 744 p.
31. *Macroeconomics* / N. Gregory Mankiw. – 10th ed. – New York: Worth Publishers, 2019. – 608 p. URL:
32. McConnell C. R. *Economics* / C. R. McConnell, S. L. Brue, S. M. Flynn. – Twenty Second Edition. – New York: McGraw Hill, 2021.
33. *Principles of Economics* / N. Gregory Mankiw. – 9th ed. – Boston: Cengage Learning, 2021. – 888 p. URL: <https://www.studocu.vn/vn/document/truong-dai-hoc-fpt/micro-economic/principles-of-economics-by-n-gregory-mankiw-9-edition/75257182>

34. Purdenko, O., Artyushok, K., Riazanova, N., Babaiev, I., Kononenko, A., Lepeyko, T., & Zos-Kior, M. (2023). *Financial management of innovative eco-entrepreneurship. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 45(2), 152-165. <https://doi.org/10.15544/mts.2023.16>

35. The General Theory of Employment, Interest, and Money By John Maynard Keynes
URL: https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_keynestheoryofemployment.pdf

14. Інформаційні ресурси

1. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України
2. www.bank.gov.ua – Національний банк України
3. www.weforum.org – Всесвітній економічний форум
4. www.eip.org.ua – журнал «Економіка і прогнозування»
5. www.etet.org.ua – журнал «Економічна теорія»
6. www.eco-science.net – журнал «Актуальні проблеми економіки»
7. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
8. www.worldbank.org – Світовий банк
9. www.imf.org – Міжнародний валютний фонд
10. www.kmu.gov.ua – Кабінет міністрів України